

Załącznik Nr 1
do Zarządzenia
Nr ..30...../2011
z dnia ..9 września 2011

INSTRUKCJA INWENTARYZACYJNA

1. Postanowienia ogólne.

§ 1

Instrukcja inwentaryzacyjna została opracowana na podstawie przepisów ustawy o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r.- (tj.Dz. U. Nr 152 poz. 1223).

§ 2

Zasady przeprowadzenia inwentaryzacji określone niniejszą instrukcją mają zastosowanie i dotyczą majątku Instytutu Reumatologii im. Prof. dr hab. med. Eleonory Reicher lub dóbr pozostających w użytkowaniu, zarządzaniu albo ewidencji Instytutu.

§ 3

Podstawowym celem instrukcji inwentaryzacyjnej jest określenie zasad, trybu i metod przeprowadzenia inwentaryzacji aktywów i pasywów w jednostce.

II. Pojęcie, cel i zakres inwentaryzacji

§ 4

Inwentaryzacja to zespół czynności zmierzających do ustalenia rzeczywistego stanu składników majątkowych jednostki.

§ 5

Celem inwentaryzacji jest ustalenie rzeczywistego stanu aktywów i pasywów na oznaczony moment (dzień), porównanie tego stanu z ich stanem księgowym oraz stwierdzenie występujących między tymi stanami różnic, ich rozliczenie i doprowadzenie stanu księgowego do stanu występującego w rzeczywistości. Inwentaryzacja jest przeprowadzona również w celu:

- rozliczenia osób materialnie odpowiedzialnych (współodpowiedzialnych) za powierzone im mienie,
- dokonania oceny gospodarczej przydatności składników majątku jednostki,
- przeciwdziałanie nieprawidłowościom w gospodarce majątkiem jednostki.

§ 6

Inwentaryzacja obejmuje:

- 1) rzeczowe składniki majątkowe jednostki,
- 2) pieniężne składniki majątkowe tj. gotówka w kasie, czeki, weksle,
- 3) obce składniki środków trwałych i obrotowych, będące na przechowaniu jednostki
- 4) rozrachunki finansowe, w tym między innymi:
 - a) salda rachunków bankowych i kredytów oraz pożyczek,
 - b) salda rozrachunków z dostawcami i odbiorcami,
 - c) salda innych należności i zobowiązań.
5. inne aktywa i pasywa, a mianowicie między innymi:
 - a) składniki środków trwałych i obrotowych, przejściowo znajdujących się poza jednostką a stanowiących jej własność,
 - b) wartości niematerialne i prawne.

III. Terminy i częstotliwość przeprowadzenia inwentaryzacji.

§ 7

1. Terminy i częstotliwość przeprowadzania inwentaryzacji:

1. 1. Na ostatni dzień każdego roku obrotowego należy przeprowadzić inwentaryzację:

1.1.1. środków pieniężnych krajowych i zagranicznych w kasie, akcji, obligacji, bonów i innych papierów wartościowych, rzeczowych składników aktywów obrotowych, druków ścisłego zarachowania, a także środków trwałych w budowie, znajdujących się na terenie niestrzeżonym – drogą spisu z natury, wyceny tych ilości, porównania wartości z danymi ksiąg rachunkowych i rozliczenia ewentualnych różnic,

1.1.2. środków pieniężnych krajowych i zagranicznych, zgromadzonych na rachunkach bankowych lub przechowywanych przez inne jednostki, należności, w tym udzielonych pożyczek – drogą uzyskania od banków i kontrahentów potwierdzeń pisemnych prawidłowości wykazanego w księgach rachunkowych jednostki stanu tych aktywów lub pasywów oraz wyjaśnienia i rozliczenia ewentualnych różnic,

1.1.3. aktywów i pasywów nieobjętych spisem z natury lub uzgodnieniem, tj. gruntów stanowiących mienie jednostki, środków trwałych trudno dostępnych oglądowi, należności spornych i wątpliwych, należności i zobowiązań wobec pracowników, należności i zobowiązań z tytułów publicznoprawnych, należności i zobowiązań wobec osób nieprowadzących ksiąg rachunkowych, środków trwałych w budowie, których spis z natury jest niemożliwy przeprowadza się przez porównanie danych ewidencyjnych ze stanem wynikającym z dowodów księgowych,

1.1.4. inwentaryzacją należy objąć również znajdujące się w jednostce składniki majątkowe:

1.1.4.1. ujęte wyłącznie w ewidencji ilościowej,

1.1.4.2. będące własnością innych jednostek.

1.2. Raz w ciągu dwóch lat:

1.2.1. zapasów materiałów i towarów znajdujących się w strzeżonych składowiskach i objętych ewidencją ilościowo-wartościową.

1.3. Raz w ciągu czterech lat:

1.3.1. środków trwałych, pozostałych środków trwałych w użytkowaniu oraz maszyn i urządzeń wchodzących w skład środków trwałych w budowie znajdujących się na terenie strzeżonym.

§ 8

Terminy i częstotliwość inwentaryzacji określone w § 7 uważa się za dotrzymane, jeżeli inwentaryzację składników aktywów z wyłączeniem środków pieniężnych, papierów wartościowych, materiałów rozpoczęto nie wcześniej niż trzy miesiące przed końcem roku obrotowego i zakończono do 15 dnia następnego roku (styczeń), ustalenie zaś stanu nastąpiło przez dopisanie lub odpisanie od stanu stwierdzonego drogą spisu z natury lub potwierdzenia salda (zwiększenia lub zmniejszenia), jakie nastąpiły między datą spisu lub potwierdzenia a dniem ustalenia stanu wynikającego z ksiąg rachunkowych, przy czym stan wynikający z ksiąg rachunkowych może być ustalony po dniu bilansowym.

§ 9

Oprócz inwentaryzacji wynikających z § 7 należy przeprowadzić inwentaryzację doraźną na dzień zmiany osoby materialnie odpowiedzialnej, a także na dzień, w którym wystąpiły wypadki losowe lub inne przyczyny, w wyniku których naruszony został stan składników majątkowych (pożar, kradzież, powódź itp.)

IV. Odpowiedzialność za składniki mienia

§ 10

Odpowiedzialność za właściwą eksploatację i ochronę składników majątkowych w czasie godzin pracy ponoszą pracownicy, którym powierzono nadzór nad tymi składnikami w związku z zajmowanym stanowiskiem.

§ 11

Pozostałe środki trwałe objęte ewidencją ilościowo-wartościową, stanowiące wyposażenie, winny być przypisane do każdego pomieszczenia z osobna i ujęte w spisie inwentarzowym.

§ 12

Spis inwentarzowy, oprócz numerów pomieszczenia, powinien określić rodzaj, ilość składników wyposażenia, ich numer inwentarzowy (dot. majątku podlegającego ewidencji ilościowo-wartościowej) oraz nazwiska i imiona pracowników, którym powierzono nadzór nad tymi składnikami. Spis taki, opatrzony pieczęcią jednostki i podpisami osób odpowiedzialnych, winien być przechowywany w każdym pomieszczeniu (wzór „Spisu inwentarza” stanowi Załącznik Nr 1 do niniejszej Instrukcji)

§ 13

Wszelkie zmiany w stanie wyposażenia danego pomieszczenia mogą nastąpić za wiedzą kierownika jednostki lub wyznaczonego pracownika i pracowników odpowiedzialnych za jego eksploatację. Zmiany te każdorazowo powinny być odnotowywane w spisie inwentarzowym. W przypadku zmian w stanie środków trwałych podlegających ewidencji ilościowo-wartościowej winny być zgłoszone do Działu Finansowo-Księgowego na obowiązujących drukach, opisanych w treści „Instrukcji sporządzania, obiegu i kontroli dowodów księgowych”

§ 14

1. Obowiązek należytej troski o ochronę składników mienia, zabezpieczenie przed utratą lub zniszczeniem, spoczywa na pracowniku, któremu sprzęt taki powierzono.
2. W przypadku stwierdzenia braku właściwych warunków dla zabezpieczenia składników majątkowych, powierzonych jednostce, kierownik jednostki lub jego zastępca lub osoba przez niego wyznaczona zobowiązany jest zgłosić ten fakt Dyrektorowi Instytutu za pośrednictwem Kierownika Działu Administracji i Zaopatrzenia.

§ 15

W przypadku stwierdzenia utraty lub zniszczenia składnika majątkowego, będącego na wyposażeniu jednostki lub powierzonego pracownikowi do użytku, komisja powołana przez Dyrektora zobowiązana jest ustalić okoliczności tego faktu, przeprowadzić postępowanie wyjaśniające w celu ustalenia przyczyny lub osoby winnej utraty lub zniszczenia mienia i przedstawić Dyrektorowi wnioski w przedmiocie wyegzekwowania odpowiedzialności materialnej w myśl Kodeksu pracy.

§ 16

Dokonywanie przeniesień majątkowych składników wyposażenia między pomieszczeniami z pominięciem wymaganej procedury formalnej jest niedopuszczalne. Skutki prawne związane z utratą lub zniszczeniem w wyniku przesunięć obciążają pracowników, którzy przeniesień takich dokonali. Naczelnicy poszczególnych wydziałów w takich przypadkach ponoszą odpowiedzialność z tytułu nadzoru.

V. Czynności przedinwentaryzacyjne

§ 17

Przed przystąpieniem do inwentaryzacji należy przeprowadzić oględziny środków trwałych i pozostałych środków trwałych w użytkowaniu pod względem oznakowania, umożliwiającego ich identyfikację oraz ocenę przydatności.

§ 18

Należy dokonać analizy stanu majątku ruchomego z uwzględnieniem jego stanu technicznego oraz przydatności do dalszego użytkownika.

§ 19

W przypadku, gdy składniki majątku przeznaczone są do likwidacji, Komisja Kasacyjna, na wniosek kierownika komórki organizacyjnej do której przypisane są dane składniki majątku, sporządza protokół (wzór – Załącznik Nr 3 do niniejszej Instrukcji), w którym podaje przyczyny i sposób fizycznej likwidacji.

§ 20

Protokół z likwidacji winien zawierać: nazwę środka, numer inwentarzowy, ilość, cenę i wartość, podpisy komisji i osób materialnie odpowiedzialnych, oraz podlega zatwierdzeniu przez Dyrektora.

§ 21

Protokół, o którym mowa w § 19 stanowi jednocześnie podstawę do podjęcia przez Dyrektora decyzji o likwidacji (kasacji) składnika majątku.

§ 22

Po dokonaniu likwidacji (kasacji) Komisja Kasacyjna sporządza dokument Likwidacji/Kasacji środka Trwałego „LT”, który po zatwierdzeniu przez Dyrektora przekazuje niezwłocznie do Sekcji Inwentarza w celu naniesienia zmian w księgach inwentarzowych oraz Głównemu Księgowemu w celu naniesienia zmian w ewidencji księgowej.

VI. Organizacja inwentaryzacji.

§ 23

Inwentaryzację środków trwałych, pozostałych środków trwałych w używaniu (wyposażenia) przeprowadza się metodą spisu z natury przez komisję inwentaryzacyjną składającą się z zespołów spisowych w oparciu o Zarządzenie Dyrektora (wzór - Załącznik nr 4 do niniejszej instrukcji)

§ 24

Zespół spisowy musi składać się z co najmniej trzech osób będących pracownikami jednostki, przy czym nie mogą to być osoby odpowiedzialne za podlegające spisowi składniki majątku oraz osoby prowadzące ewidencję księgową inwentaryzowanych składników.

§ 25

Do uprawnień i obowiązków Działu Księgowości nadzorowanego przez Głównego Księgowego należy:

- 1) dokonanie wyceny poszczególnych składników majątku będących przedmiotem spisu,
- 2) ustalenie różnic inwentaryzacyjnych,
- 3) wyjaśnienie, razem z powołaną komisją, okoliczności i przyczyn powstania różnic inwentaryzacyjnych,
- 4) przygotowanie wniosków o wszczęcie postępowania w przypadku ujawnienia niedoborów i szkód zawinionych w trakcie inwentaryzacji,
- 5) sporządzenie protokołu z rozliczenia wyników przeprowadzonej inwentaryzacji:
 - określenie niedoborów i nadwyżek oraz sposobu ich wyjaśnienia,
 - sformułowanie wniosków w sprawie rozliczenia i zaksięgowania różnic inwentaryzacyjnych,
- 6) księgowanie różnic inwentaryzacyjnych,

- 7) archiwizowanie dokumentacji inwentaryzacyjnej zgodnie zapisami i terminami ustalonymi w instrukcji archiwizacyjnej (lub innej np. kancelaryjnej.).

§ 26

Do uprawnień i obowiązków Przewodniczącego Głównej Komisji Inwentaryzacyjnej należy:

- 1) przygotowanie szczegółowego harmonogramu czynności inwentaryzacyjnych,
- 2) powiadomienie kierowników komórek organizacyjnych oraz osób materialnie odpowiedzialnych o terminach inwentaryzacji,
- 3) wnioskowanie o powołanie zespołów spisowych,
- 4) przeprowadzenie przedinwentaryzacyjnego szkolenia członków zespołów spisowych,
- 5) przygotowanie i wydanie arkuszy spisowych i formularzy oświadczeń dla członków zespołów spisowych i osób materialnie odpowiedzialnych,
- 6) kontrolowanie przygotowań do spisu oraz przebiegu spisów z natury,
- 7) kontrolowanie pod względem formalnym i rachunkowym, wypełnionych przez zespoły spisowe, arkuszy spisów z natury i innych dokumentów z inwentaryzacji,
- 8) stawianie wniosku w sprawie sposobu zagospodarowania, ujawnionych w czasie inwentaryzacji, zapasów niepełnowartościowych, zbędnych lub nadmiernych oraz w sprawie usprawnienia gospodarki rzeczowymi i pieniężnymi składnikami majątku,
- 9) Przewodniczący Głównej Komisji Inwentaryzacyjnej może część w wymienionych czynności zlecić do wykonania swojemu zastępcy lub członkom zespołów spisowych; nie zwalnia go to jednak od odpowiedzialności za ich prawidłowe i terminowe wykonanie.

§ 27

Do uprawnień i obowiązków Przewodniczącego Zespołu Spisowego należy:

- 1) ustalenie zakresu czynności dla członków komisji,
- 2) organizowanie prac przygotowawczych do inwentaryzacji rzeczowych i pieniężnych składników majątku oraz dopilnowanie ich wykonania we właściwym terminie, a w szczególności sprawdzenie, czy środki trwałe i wyposażenie w użytkowaniu są oznakowane i czy w pomieszczeniach, w których się znajdują są aktualne spisy inwentarżowe,
- 3) prowadzenie rozliczenia arkuszy spisowych z natury, stanowiących druki ścisłego zarachowania,
- 4) w uzasadnionych przypadkach stawianie wniosków w sprawie:
 - a) zmiany terminu inwentaryzacji,
 - b) zarządzenia inwentaryzacji niektórych składników majątku na podstawie obmiaru lub szacunku,
 - c) przeprowadzenia inwentaryzacji w sposób uproszczony na podstawie obmiaru lub szacunku,
 - d) przeprowadzeniu spisów uzupełniających lub powtórnych.
- 5) zarządzenie w uzasadnionych przypadkach przyjęcia lub wydania składników majątku w czasie spisu.

§ 28

Do uprawnień i obowiązków zespołów spisowych należy:

- takie zorganizowanie pracy, aby nie została zakłócona normalna działalność inwentaryzowanej komórki organizacyjnej,
- przeprowadzenie spisu z natury w określonym terminie na wyznaczonym polu spisowym,
- właściwe zabezpieczenie kontrolowanych pomieszczeń i obiektów na czas spisu,
- terminowe przekazanie przewodniczącemu komisji inwentaryzacyjnej arkuszy spisowych.

§ 29

Przed przystąpieniem do inwentaryzacji odpowiedniego przygotowania wymaga dokumentacja inwentaryzacyjna, dlatego należy przygotować odpowiednie jakościowo i wystarczające ilościowo druki:

- arkusze spisu z natury (wzór - Załącznik nr 6 do niniejszej instrukcji).
- ewidencja arkuszy spisów z natury (wzór - Załącznik nr 7 do niniejszej instrukcji).
- sprawozdanie zespołu spisowego z przebiegu spisu z natury (wzór - Załącznik nr 10 do niniejszej instrukcji).
- protokół weryfikacji różnic inwentaryzacyjnych (wzór - Załącznik nr 11 do niniejszej instrukcji).

§ 30

Wśród wyszczególnionych dokumentów istotne znaczenie posiadają traktowane jako druki objęte ścisłą kontrolą arkusze spisowe, które z chwilą ponumerowania traktuje się jako druki ścisłego zarachowania.

§ 31

Przewodniczący zespołu spisowego pobiera od osoby odpowiedzialnej za druki ścisłego zarachowania „Arkusze spisu z natury” (wzór Załącznik nr 6 do niniejszej instrukcji).

VII. Sposoby inwentaryzacji.

§ 32

Inwentaryzacje przeprowadza się w drodze:

1) spisu z natury:

- aktywa pieniężne (z wyjątkiem zgromadzonych na rachunkach bankowych),
- papiery wartościowe,
- materiały,
- środki trwałe, z wyjątkiem gruntów oraz środków, do których dostęp jest znacznie utrudniony,
- maszyny i urządzenia wchodzące w skład środków trwałych w budowie,
- znajdujące się w jednostce składniki aktywów będące własnością innych jednostek;

2) uzyskania od kontrahentów i banków pisemnych potwierdzeń prawidłowości wykazanych sald (uzgodnienie sald):

- aktywa finansowe zgromadzone na rachunkach bankowych lub przechowywane przez inne jednostki,
- udzielone pożyczki,
- należności i zobowiązania z wyjątkiem należności spornych, należności od pracowników oraz należności od osób nie prowadzących ksiąg rachunkowych,
- powierzone kontrahentom własne składniki aktywów;

3) porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami i weryfikacji realnej wartości składników majątku:

- grunty i środki trwałe, do których dostęp jest znacznie utrudniony,
- wartości niematerialne i prawne,
- należności sporne i wątpliwe,
- należności i zobowiązania pracowników,
- należności i zobowiązania wobec osób nie prowadzących ksiąg rachunkowych,
- należności i zobowiązania z tytułów publicznoprawnych,
- inne aktywa i pasywa nie podlegające spisowi z natury i uzgodnieniu sald,
- prawo wieczystego użytkowania gruntów.

VIII. INWENTARYZACJA W DRODZE SPISU Z NATURY

§ 33

Inwentaryzacja w drodze spisu z natury polega na:

- 1) ustaleniu rzeczywistej ilości poszczególnych składników majątku poprzez ich przeliczenie, zważenie, zmierzenie oraz ujęciu ustalonej ilości w arkuszu spisu z natury,
- 2) wycenie spisanych ilości,
- 3) porównaniu wartości spisu z danymi z ksiąg rachunkowych,
- 4) ustaleniu ewentualnych różnic inwentaryzacyjnych i wyjaśnieniu przyczyn ich powstania oraz postawieniu wniosków co do sposobu ich rozliczenia,
- 5) ujęciu różnic inwentaryzacyjnych i ich rozliczeniu w księgach rachunkowych.

§ 34

Spis z natury przeprowadza się w obecności osoby użytkującej składniki objęte spisem lub osoby materialnie odpowiedzialnej za spiswane składniki, w przypadku powierzenia jej takiej odpowiedzialności lub osoby przez nią upoważnionej.

§ 35

Jeżeli w spisie z natury z ważnych przyczyn nie może brać udziału osoba materialnie odpowiedzialna i nie upoważni do tej czynności innej osoby, spis z natury powinien być przeprowadzony przez co najmniej 5-osobową komisję.

§ 36

Bezpośrednio po ustaleniu rzeczywistej ilości składnika majątku (przez przeliczenie, zmierzenie, zważenie) zespół spisowy dokonuje wpisu do arkusza spisowego.

§ 37

Arkusz spisu z natury, na którym ujęto wyniki spisu powinien zawierać co najmniej:

- a) nazwę jednostki,
- b) numer kolejny arkusza spisowego,
- c) określenie rodzaju inwentaryzacji (np.: inwentaryzacja okresowa, inwentaryzacja doraźna),
- d) nazwę pola spisowego,
- e) datę rozpoczęcia i zakończenia spisu,
- f) imiona i nazwiska członków zespołu spisowego,
- g) szczegółowe określenie składnika majątku, w tym także symbol identyfikujący, np. numer inwentarzowy
- h) jednostkę miary,
- i) ilość stwierdzoną w czasie spisu,
- j) numery pozycji arkusza spisu.

§ 38

Zespół spisowy dokonuje spisu z natury na ww. „Arkuszu spisu z natury”, wypełniając czytelnie wszystkie rubryki zgodnie z jego treścią. Bezpośrednio pod ostatnią pozycją na arkuszu spisowym należy zamieścić klauzulę o treści: „Spis zakończono na poz.....”. Natomiast pozostałe wolne pozycje arkusza należy skreślić.

§ 40

Wynik spisu ujmuje się w arkuszu w sposób trwały, np. długopisem, cienkopisem w dwóch egzemplarzach.

§ 41

Zapisy błędne wprowadzone na arkusze spisowe mogą być korygowane natychmiast podczas spisu w obecności osoby materialnie odpowiedzialnej – zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy o rachunkowości. Poprawianie zapisu powinno polegać na skreśleniu błędnej treści lub liczby w taki sposób, aby pierwotna treść lub liczba pozostały czytelne, oraz na wpisaniu wyżej poprawnej treści lub liczby, złożeniu obok, skróconych podpisów przewodniczącego zespołu spisowego oraz osoby materialnie odpowiedzialnej, a także osoby przejmującej (w przypadku spisu zdawczo-odbiorczego). Konieczne jest wpisanie daty dokonanej poprawy. Nie można poprawiać części wyrazu lub liczby. Błędy powstałe np. przy wycenie, powinny być poprawione i podpisane przez osoby, którym powierzono wykonanie tej czynności.

§ 42

Dział Finansowy przeprowadza inwentaryzację gotówki oraz innych walorów znajdujących się w kasie (czeki, weksle, bony, inne składniki).

§ 43

Inwentaryzacja środków pieniężnych w kasie podlega ujęciu w protokołach inwentaryzacji gotówki w kasie (wzór Załącznik nr 5 do niniejszej instrukcji).

§ 44

Spis z natury dotyczy także składników aktywów, będących własnością innych jednostek, powierzonych jednostce do sprzedaży, przechowania, przetwarzania lub używania. Kopie tego spisu wysłać należy do jednostki będącej ich właścicielem.

§ 45

Spis z natury może być poddany wrywkowej kontroli przez osobę wyznaczoną przez przewodniczącego głównej komisji inwentaryzacyjnej jako kontrolera. Z wyników tej kontroli można nie sporządzać oddzielnego protokołu, ale na dowód sprawdzenia, na arkuszu spisowym sprawdzona pozycję kontrolujący oznacza swym podpisem i pieczęcią imienną (jeśli taką posiada).

§ 46

W razie stwierdzenia w toku kontroli nierzetelności spisu lub w późniejszym terminie (np. podczas wyceny przez pracownika księgowości), że spis z natury w całości lub w części został przeprowadzony nieprawidłowo, Dyrektor zobowiązany jest zarządzić ponowne przeprowadzenie całości lub odpowiedniej części spisu z natury.

§ 47

Po zakończeniu spisów z natury zespoły spisowe opracowują i składają przewodniczącemu komisji inwentaryzacyjnej arkusze spisowe z wniesionym rzeczywistym stanem składników, rozliczenie z pobranych arkuszy spisowych, oświadczenia wstępne i końcowe osób odpowiedzialnych materialnie oraz sprawozdanie zawierające informacje o:

- przebiegu spisu,
- zabezpieczeniu pomieszczeń inwentaryzowanych składników,

- przygotowaniu pól spisowych do inwentaryzacji,
- ruchu składników w czasie inwentaryzacji
- przekazuje wszystkie arkusze spisu z natury wraz z innymi dokumentami Przewodniczącemu Głównej Komisji Inwentaryzacyjnej.

§ 51

Przewodniczący Głównej Komisji Inwentaryzacyjnej po zgromadzeniu wszystkich wypełnionych arkuszy spisu z natury i sprawdzeniu ich kompletności przekazuje je do Działu Księgowości w celu dokonania ich wyceny i ustalenia ewentualnych różnic inwentaryzacyjnych.

§ 52

Różnice inwentaryzacyjne ujmuje się w zestawieniu różnic inwentaryzacyjnych.

§ 53

Księgowanie różnic inwentaryzacyjnych (nadwyżki, niedobory) dokonywane będzie na podstawie decyzji Dyrektora, podjętej na wniosek Głównego Księgowego, zaopiniowanej Radcą Prawnego.

§ 54

Ujawnione w toku inwentaryzacji różnice między stanem rzeczywistym a stanem wykazanim w księgach rachunkowych należy wyjaśnić i rozliczyć w księgach rachunkowych tego roku obrotowego, w którym przypadł termin inwentaryzacji.

§ 55

Radca prawny opiniuje wnioski komisji inwentaryzacyjnej w przypadku uznania niedoborów za zawinione (gdy następuje obciążenia osoby materialnie odpowiedzialnej), po ewentualnej kompensacie niedoboru z nadwyżkami, przygotowuje dokumenty spraw spornych do sądu, a w przypadku niedoborów wskazujących na nadużycia – do organów ścigania.

§ 56

Niedobory z nadwyżkami mogą być kompensowane, jeżeli spełnione są równocześnie trzy warunki:

- dotyczą tej samej osoby materialnie odpowiedzialnej,
- dotyczą podobnych składników majątku.
- zostały stwierdzone podczas tego samego spisu z natury.

§ 57

Nie dokonuje się kompensat w zakresie różnic w środkach trwałych.

§ 58

W przypadku pominięcia z różnych przyczyn przy spisie niektórych składników majątku, Dyrektor Instytutu może zezwolić na przeprowadzenie spisu dodatkowego, zachowując wszystkie wymogi przeprowadzania spisu z natury.

IX. INWENTARYZACJA W DRODZE UZGODNIENIA SALD

§ 59

W drodze uzgodnienia sald inwentaryzuje się aktywa i pasywa wymienione w § 32 pkt. 2 Instrukcji.

§ 60

Metoda uzgadniania sald to potwierdzenie stanów księgowych aktywów drogą otrzymania od banków i uzyskania od kontrahentów potwierdzeń prawidłowości wykazanego w księgach rachunkowych jednostki stanu tych aktywów oraz wyjaśnienia i rozliczenia ewentualnych różnic.

§ 61

Uzgodnienie sald przeprowadza się na ostatni dzień każdego roku obrotowego w stosunku do:

- 1) środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych,
- 2) należności oraz udzielonych pożyczek.

§ 62

Inwentaryzacja należności, udzielonych pożyczek oraz powierzonych kontrahentom własnych składników majątkowych może być rozpoczęta trzy miesiące przed końcem roku obrotowego, a zakończona do 15 stycznia następnego roku.

§ 63

Nie przewiduje się tzw. „milczącego potwierdzenia salda”.

§ 64

Nie wymagają pisemnego uzgodnienia:

- należności *sporne i wątpliwe*,
- należności i zobowiązania wobec kontrahentów, którzy nie mają obowiązku prowadzenia ksiąg rachunkowych,
- rozrachunki z pracownikami,
- drobne należności i zobowiązania w przypadku których koszty uzgodnienia przekraczałyby związane z tym korzyści,
- rozrachunki publicznoprawne.

§ 65

Uzgodnienie sald należności może odbywać się w następujących formach:

- 1) pisemnej na drukach ogólnie dostępnych z wykorzystaniem następującej procedury:
 - a) stosowane są druki w trzech egzemplarzach, przy czym dwa z nich (A i B) wysyłane są do dłużnika (kontrahenta), a ostatni (C) zostaje w jednostce w aktach księgowości,
 - b) jeden z egzemplarzy powinien wrócić do jednostki z potwierdzeniem salda lub wyjaśnieniem jego niezgodności,
 - 2) poprzez potwierdzenie na wydruku komputerowym zawierającym wykaz dowodów źródłowych składających się na saldo z potwierdzeniem salda lub wyjaśnieniem jego niezgodności,
 - 3) poprzez potwierdzenie faksem lub poczta elektroniczna,
 - 4) poprzez potwierdzone telefonicznie, tym, że w takim przypadku należy sporządzić z przeprowadzonej rozmowy krótka notatkę zawierającą co najmniej:
 - a) numer konta analitycznego,
 - b) kwotę salda należności z wyszczególnieniem pozycji składających się na to saldo,
 - c) imię i nazwisko osoby upoważnionej (u wierzyciela) do potwierdzania sald,
 - d) podpis osoby potwierdzającej (upoważnionej do potwierdzania sald) z pieczętką imienną oraz pieczętką firmy.

§ 66

W informacji przesyłanej do kontrahenta o stanie rozrachunku należy uwzględnić:

- 1) pieczęć firmy,
- 2) kwotę salda konta,
- 3) wyszczególnienie pozycji składających się na saldo z podaniem dowodów źródłowych (nr faktury, kwota),
- 4) podpis Głównego Księgowego lub osoby przez niego upoważnionej.

§ 67

Saldo winno być potwierdzone poprzez umieszczenie wyrażenia „Potwierdzam saldo” lub „Saldo niezgodne z powodu....”.

§ 68

Inwentaryzacji w drodze uzgodnienia sald dokonuje Dział Finansowy.

§ 69

Ujawnione w toku uzgodnień sald ewentualne różnice (nieprawidłowości i rozbieżności) między stanem wykazanym na potwierdzeniach saldach a stanem wynikającym z ksiąg rachunkowych należy wyjaśnić oraz rozliczyć w księgach rachunkowych tego roku obrotowego, na który przypadał termin inwentaryzacji.

X. INWENTARYZACJA W DRODZE WERYFIKACJI SALD

§ 70

Aktywa i pasywa, które nie mogą być zinwentaryzowane w drodze spisu z natury lub uzgodnienia salda podlegają inwentaryzacji w drodze weryfikacji sald.

§ 71

Drogą weryfikacji sald inwentaryzuje się aktywa i pasywa wymienione w § 32 pkt. 3 Instrukcji.

§ 72

Celem inwentaryzacji w drodze weryfikacji sald jest stwierdzenie, czy rzeczywiście posiadane dokumenty potwierdzają istnienie określonego salda oraz czy jest ono realne i prawidłowo wycenione.

§ 73

Inwentaryzacji w drodze weryfikacji sald dokonuje Wydział Finansowy we współpracy z właściwymi służbami jednostki, np. radcą prawnym w zakresie należności spomych.

§ 74

Dział Finansowy z przeprowadzonej weryfikacji sald sporządza protokół.

§ 75

Ujawnione w toku weryfikacji sald ewentualne różnice (nieprawidłowości i rozbieżności) między stanem rzeczywistym a stanem wynikającym z ksiąg rachunkowych należy wyjaśnić oraz rozliczyć w księgach rachunkowych tego roku obrotowego, na który przypadał termin inwentaryzacji.

XI. POSTANOWIENIA KONCOWE

§ 78

Sprawy nieuregulowane niniejszą instrukcją podlegają unormowaniu w drodze bieżących Zarządzeń Dyrektora.

XII. ZAŁĄCZNIKI DO INSTRUKCJI